
MELLOMKIRKELIG RÅD

OSLO

8.-9.9.98

Saksliste

Sak MKR 33/98   MKRS MIDTØSTEN-STRATEGI (*ettersendes*)

the 1990s, the number of people who have been infected with HIV has increased exponentially. In 1990, there were 1.5 million people living with HIV, but by 2000, this number had risen to 38 million (UNAIDS 2002).

There is a growing awareness of the need to address the needs of people living with HIV. In 1996, the World Health Organization (WHO) introduced the concept of 'living with HIV' (WHO 1996). This concept was developed to help people living with HIV to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

The concept of 'living with HIV' is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition. It is based on the idea that people living with HIV should be able to live a normal life, despite their condition.

Mellomkirkelig Råd

Oslo

8. og 9. september 1998

---

arkiv: 515.34

Sak MKR 33/98: MIDT-ØSTEN-STRATEGI FOR MELLOMKIRKELIG RÅD

Saksbehandler: Hans Morten Haugen/Generalsekretær

Saksdokumenter: Utkast til strategi

Saksframstilling:

Bakgrunn

Utdelingen av Nobels Fredspris i 1994 til de politiske lederne på israelsk og palestinsk side for gjennombruddet i og med Oslo-avtalen, markerte et tidskille i Den norske kirkes engasjement i Midt-Østen. Eksisterende kontakter og relasjoner fra norske kristne mot grupper og kirker i regionen fikk en ny dimensjon over seg: Hvordan kan de brukes til å hjelpe den skjøre fredsprosessen som Oslo-avtalen innebar starten på? Og nye perspektiver og problemstillinger kom opp. Ikke minst galt det spørsmålet om religionenes rolle. Etterhvert som implementeringen av fredsprosessen ble stående i stampe, ble det klart at jødedommen og islams rolle var undervurdert - ikke bare av drivkreftene bak selve Oslo-avtalen. Og samtidig kom spørsmålet: Har de kristne kirkene i regionen et særlig bidrag for fred og forsoning å komme med?

I tiden etter 1994 har interessen for regionen derfor vokst sterkt i Den norske kirke. Idag er det en rekke relasjoner mellom vår kirke og organisasjoner innen vår kirke og Midt-Østen. For å synliggjøre engasjementet, formidle informasjon og sikre en forpliktelse og varighet på samarbeidsrelasjonene har det vært ønskelig å utarbeide en Midt-Østen-strategi for Mellomkirkelig Råd. Denne skal også være til hjelp for bispedømmer, menigheter, organisasjoner og turoperatører når disse gjør sine overveielser og prioriteringer.

Mellomkirkelig Råd drøftet saken på sitt møte i mai 1998 under sak 22/98 og la vekt på at strategiplanen må være kortfattet, operasjonell og fleksibel. I den plan som nå presenteres for Rådet er det derfor lagt vekt på at den skal gi interesserte klar beskjed om hvilke fokus som er de viktigste. Samtidig skal planen kunne endres raskt ettersom behovet endrer seg.

Det kan være naturlig som en del av bakgrunnen kort å peke på noen av de ulike kontaktene og relasjonene som har vært og er mellom Den norske kirke og Midt-Østen. Den norske kontakten med de mange folkegruppene i Midt-Østen har vært mulig blant annet fordi vi ikke har noen kolonifortid, egeninteresse i regionen eller en politisk agenda som

oppleves uheldig av partene. Utvilsomt hadde Norge langt bedre forutsetninger enn for eksempel Sverige for å føre jøder og palestinere sammen, siden israelske myndigheter hadde en oppfatning om at Sverige var for «palestinavennlig» til at svenske myndigheter kunne være en seriøs dialogpartner.

Tradisjonelt er det Den norske Israelmisjon som har lengst tilstedeværelse i Det hellige land. Deres virksomhet har tradisjonelt rettet seg mot jøder, men har i noen grad også omfattet palestinere. Israelmisjonen har også en periode deltatt i COCOP-samarbeide mellom Den lutherske kirken (ELCJ) og samarbeidende misjoner i Europa og USA.

En rekke viktige begivenheter har bidratt til å styrke relasjonene mellom kristne i Norge og i Midt-Østen, samt mulighetene til å delta i dialog med representanter for de øvrige religiøse samfunnene. Særlig sentralt her er seminaret i Oslo i forbindelse med tildelingen av Nobels fredspris 1994. En rekke kontakter er også gjort i enkelte bispedømmer, i menighetene, i andre kristne organisasjoner og i regi av Bibelselskapet og Kirkens Nødhjelp. Til sammen gir dette et bredt nedslagsfelt i regionen, men der hovedfokus har vært situasjonen for palestinere.

I årene etter Oslo-avtalen er det vokst fram flere menighet til menighet-relasjoner som f.eks mellom Sarpsborg og Bethlehem og Grefsen og Ramallah.

Norges KFUK/KFUM gjennom Delta Internasjonalt har i lang tid hatt et sterkt nærvær i regionen. Særlig sentrale har Delta vært i å bringe opp menneskerettighetsovergrep overfor myndighetene, også her hjemme. Kirkens Bymisjon har hatt en kontakt til de palestinske kristne, og har i det siste samarbeidet med Norges Kristelige Studentforbund om såkalte alternative pilgrimsturer, der en kan nyte godt av gjestfriheten i palestinske gjestehus. Også noen av prostiene våre, i hovedsak Hallingdal, har hatt en kontakt med palestinske kristne gjennom flere prestebesøk.

Feltprestekorpsets langvarige tilstedeværelse i regionen gjennom den norske FN-bataljonen som har vært utplassert i Gaza og senere i Libanon, har gitt mange prester i Den norske kirke førstehåndskjennskap til konflikten mellom Israel og palestinere og mellom Israel og deres naboland.

Bibelselskapet ivaretar relasjonene til Armenia, og har også en tilstedeværelse i de andre landene gjennom nasjonale bibelselskap. I noen land, som Tyrkia, er bibelselskapets virksomhet den eneste kristne bokproduksjon som tillates. Det er viktig at vi søker å opprettholde en regionforståelse av Midt-Østen som også inkluderer de områdene hvor lite norsk kontakt fra før er etablert.

Det er likevel ingen tvil om at når kontakten mellom norske kristne og Midt-Østen skal oppsummeres, er det et sterkt engasjement for Israels sak som vil dominere. Direkte støtte gjennom Israelmisjonen til Casparisenteret i Jerusalem og tiltak i andre byer, samt en omfattende turistvirksomhet i regi av mange reiseoperatører, har gjort Israel og jødernes situasjon i Israel kjent for mange nordmenn. Israelmisjonen har utvilsomt bidratt med mye informasjon tilbake til Norge, og viser idag også interesse for å styrke kontaktene med andre kristne enn de jødiske kristne.

Med dette litt brokede bildet som et bakteppe, foreslår sekretariatet følgende Midt-Østen - strategi for Mellomkirkelig Råd for Den norske kirke:

MIDT-ØSTEN STRATEGI FOR MELLOMKIRKELIG RÅD

Vedtatt på møtet 8-9 september 1998

Sentrale utfordringer

- * I Midt-Østen er det en rekke utfordringer som aktualiserer at Mellomkirkelig Råds oppmerksomhet må være i denne regionen. Strategipalenen har 3 geografiske fokus :
  - Israel, de palestinske selvstyreområdene og Jordan
  - Libanon, Syria og Tyrkia
  - Egypt
- * De kristne i den østlige del av Middelhavet blir stadig færre. Utflytting er den viktigste forklaringen, men også ulike former for konvertering fra kristendom til islam er viktige forhold. I Betlehem arbeides det bevisst med utflytterproblematikken, med blant annet å gi relevante arbeidsmuligheter for de som vender tilbake.
- * Det er mangelfullt samarbeid mellom kirkene. Forholdet til statsmakten er ett av de kinkige punkter, men også ønske om og behov for internasjonal oppmerksomhet og vektleggingen av *eget* nettverk og egne kontakter - i motsetning til *andres* nettverk - har til nå gjort det vanskelig å bygge tilstrekkelig samarbeid. Våre kirkepartnere i regionen er kjent med de avtalene om kirkefelleskap som Den norske kirke har inngått.
- * De etablerte kirkene i området opplever en aktiv misjonsvirksomhet fra vestlige kristne i sine nærmiljøer. Siden de fleste av de etablerte kirkene er bygd opp rundt nasjonal tilhørighet, har de ofte liten interesse av å drive aktiv evangelisering overfor andre. En slik måte å arbeide på oppleves ofte som alt for defensiv av de mer evangelikale og karismatiske kirkene. Dette kan skape konflikt.
- * Kontakten med de ulike grupper av kristne, i hovedsak kristne med jødisk bakgrunn og kristne med palestinsk bakgrunn, har vært ivaretatt av høyst ulike grupper i Norge. Samtidig er det ingen tvil om at samarbeidet og forståelsen mellom kristne i regionen - på tvers av etniske skiller - tradisjonelt har vært svært svak. Fordi både jødekirke og palestinske kristne er sårbare grupper, har de heller ikke tilstrekkelig overskudd til å søke slikt samarbeid.

* Den norske bistanden til området har i liten grad styrket situasjonen for kirkene. Bistanden til de palestinske områdene - i hundre millioner-klassen - har i stor grad vært formidlet gjennom de palestinske selvstyremyndighetene. Forvaltningen av disse midlene har vært utsatt for kritikk. Kirkens Nødhjelp har ingen planer om å øke sin innsats mot regionen utover hva de allerede har gått inn i.

* Den økte turiststrømmen som vil komme til området, blir i særlig grad nyttiggjort av israelske myndigheter, også fordi disse kan tilby flest og best fasiliteter. Blant norske kristne er kjennskapet til palestinske kristne noe økende, men fortsatt foregår svært mye av turistreisene til Det Hellige land uten kontakt med palestinske kristne og de tjenester som disse kan tilby. Dette er både et informasjonsspørsmål, men også et spørsmål om viljen til å tenke nytt ved å flytte fokus over mot "de levende stenene" i Det Hellige land.

* Menneskerettighetsovergrepene i Israel og i de palestinske områdene er omfattende og summariske og vilkårlighet eller ingen retterganger preger politi og påtalemakt. Den misnøyen dette avstedkommer, fortsetter å true den regionale stabiliteten. De menneskelige lidelsene som den stadige stengingen av grensen mellom Vestbredden og Jerusalem medfører, representerer også en trussel mot religionsfriheten i og med at adgangen til hellige steder i Jerusalem begrenses for både kristne og muslimer.

* Den gjensidige mistenksomheten som preger jøder og palestinere er dyp og ofte også religiøst motivert. Arbeidet med religionsdialog mellom de tre abrahamittiske religionene og spørsmål som berører religionsfriheten arbeides det med i flere miljøer, blant annet ved høy-profilerte institusjoner som f.eks Kronprins Hassan av Jordans institutt, men også av grasrot-grupper som f.eks Al-Liqa-senteret i Bethlehem som har mottatt støtte fra MKR.

* Den norske sjømannsmisjon / Norsk kirke i utlandet er svakt representert i det aktuelle området. I tillegg skal nå Norge trekke seg fra UNIFIL, slik at norske feltprester heller ikke er i området. Det er derfor nødvendig å bygge nye relasjoner, noe som må gjøres etter anbefaling fra kirkene i området, og i samarbeid med andre norske kristne organisasjoner. Dette er arbeid som vil ta tid, og det er viktig å la de lokale kirkene legge premissene for denne utviklingen.

* Det er alltid et vanskelig dilemma å samarbeide med en sårbar part i et område når dette kan konsolidere en privilegert posisjon, og mulige motsetninger til andre sårbare grupper. Hvilke relasjoner de kristne har til sine naboer vil variere, og det er helt vesentlig at et økt samarbeid ikke forpurrer eksisterende lokale relasjoner og forsøk på å bygge en felles identitet.

På denne bakgrunn formuleres en overordnet målsetting for Mellomkirkelig Råds Midt-Østen-arbeid:

Mellomkirkelig Råds engasjement i Midt-Østen skal først og fremst bidra til at et levende kristent nærvær i regionen opprettholdes og styrkes

I samarbeid med utvalgte kirker i regionen og med Middle East Council of Churches (MECC) skal Rådets arbeid primært være konsentrert om 3 områder:

- 1. Økumenisk samarbeid innen regionen*
- 2. Religionsdialog og religionsfrihet i regionen*
- 3. Jerusalem-spørsmålet*

Geografisk fokus 1 : Israel, de palestinske områdene og Jordan

Det er naturlig å trekke inn Jordan i kjerneområdet, siden Jordan har en betydelig palestinsk befolkning, har økende samarbeidsrelasjoner med både Israel og Palestina, og fordi den Evangelisk-lutherske kirken (ELCJ) også har en menighet i Amman. Likeledes fordi Jordan idag har et formelt del-ansvar for å ta vare på de hellige stedene i de områdene som ble okkupert etter 1967-krigen.

1.1 Økumenisk samarbeid

Omfanget av norsk reiseaktivitet til Israel og de palestinske områdene er høyt, og de inntrykkene som dannes her bestemmer både virkelighetsoppfatning og framtidig engasjement. Mange som har hatt anledning til å bevege seg utenfor de turistrutene som legges opp har møtt levende kristne fellesskap. Denne -i norsk sammenheng ofte oversette realitet- må bety at det må være et sentralt anliggende for Mellomkirkelig Råd at norske kristne kan oppleve Det Hellige Land på en måte som yter respekt for våre palestinske kristne søstre og brødre.

Kontakten mellom norske og palestinske kristne har rettet seg nettopp mot den anglikanske og den lutherske kirken. Den lutherske kirken (ELCJ) er svært liten. Det bør arbeides for at et bispedømme tar hånd om kontakten med ELCJ. Mehigheter bør også oppfordres til å søke samarbeid med andre kirker, i første rekke den anglikanske.

Mellom disse to små kirkene er det idag en økende grad av samarbeid, ikke minst på lokalt plan og det må være et mål for Den norske kirke å støtte opp om de kirkefellesskapsinitiativ som de selv tar.

Kontakten mellom messianske og palestinske kristne må også søkes styrkes og her er det naturlig for mellomkirkelig Råd å søke samarbeid med Israelsmisjonen.

1.2 Religionsdialog

Det vanskeligste spørsmål mellom islam og jødedom er spørsmål som handler om land, løfter og adgangen til de hellige steder. Mellomkirkelig Råd vil fortsette å bringe representanter for de to religionene sammen til dialog.

Når det gjelder de palestinske kristne som vi ønsker å styrke kontakten med, er det nødvendig for oss å forstå at deres fredelige relasjoner med moderate muslimer er viktige for å befeste den palestinske identiteten. Trusselen disse opplever kommer både fra islamsk, jødisk og vestlig-kristen fundamentalisme. For å styrke kirkene, er det viktig at også samarbeidet dem imellom om religionsdialog oppmuntres.

De erfaringene vi gjør med religionsdialog i Norge, Samarbeidsrådet for tros-og livssynssamfunn og fra kontaktgruppene med Islamsk Råd og Mosaisk Trossamfund bør få anledning til å møte erfaringer fra religionsdialog i Midt-Østen. Fred mellom religionene er en forutsetning for politisk fred.

På dette feltet er de teologiske institusjonene i området viktige medspillere. I Jerusalem finnes Casparisenteret hvor Israelsmisjonen er sentrale og dette senteret ser i økende grad utover det tradisjonelle virkefeltet til Israelsmisjonen. Svenska Teologiska Institutet spesialiserer seg på religionsdialog og det katolske senteret Tantur likeså. I tillegg finnes tre sentra drevet av palestinere: International Centre of Bethlehem, Sabeel Liberation Theology Centre og Tantur Ecumncial Institute for Theological Studies.

Det er svært påkrevd å arbeide for at norske teologiske læresteder blir kjent med og tar i bruk muligheten for å etablere utvekslingsordninger med læresteder i Israel og de palestinske områdene.

1.3 Press mot palestinere i Øst-Jerusalem

De kirkene som aktivt arbeider for å motvirke fraflyttingen av palestinere fra området, og som søker å få folk til å komme tilbake, må en søke å støtte. Dette arbeidet foregår særlig i området rundt Jerusalem. Arbeidet er betydelig vanskeligere lengre nord, der en liten andel er kristne. Det kan være en oppgave for Mellomkirkelig Råd å gi informasjon til norske kristne om omfanget av fraflyttingen og om hvordan kristne palestinere forsøker å motarbeide fraflytting.

Sammen med internasjonale og regionale økumeniske organisasjoner, må Mellomkirkelig Råd påtale overgrep som rammer palestinske familier av både muslimsk og kristen opprinnelse på bakgrunn av den økende konflikten omkring retten til land og eiendom i Øst-Jerusalem.

Dialogen med norske myndigheter og med myndighetene i regionen om de menneskerettslige sidene ved en politikk som presser palestinere ut av Øst-Jerusalem må forsterkes.

Deltakelse i Stiftelsen Oljeberget må ses på på denne bakgrunn og bør være en prioritert oppgave som en del av en bredere strategi for å holde et høyere internasjonalt og økumenisk nærvær i Øst-Jerusalem. På kort sikt for å hindre at land må selges og på lengre sikt for å bidra til at eiendommen får en god utbytelse nettopp for å styrke det moderate palestinske nærvær i Øst-Jerusalem.

Geografisk fokus 2: Syria, Libanon og Tyrkia

2.1 Økumenisk samarbeid

Mellomkirkelig Råd vil arbeide for at et bredere regionalt perspektiv hvor israels naboland bringes inn får mer gjennomslag i den fredsprosessen som norske myndigheter søker å stimulere. Det gjelder særlig Libanon og Syria. I disse landene har det tradisjonelt sett vært mindre kontakter, og det er en svakere tilstedeværelse av protestantiske kirker. Gjennom fellesskap i internasjonale økumeniske organer og ved ulike studieturer, har vi lagt grunnlaget for relasjoner også med kirkesamfunnene i disse landene. Det er særlig den armensk-apostoliske kirken i Libanon og den syrisk-ortodokse kirken i Tyrkia som det er aktuell å utbygge et nærmere samarbeid med. Også med de gresk-ortodokse patriarkatene i Damaskus (Antiokia og Østen) og i Konstantinopel (Det økumeniske patriarkatet) bør relasjonene kunne utvikles noe..

I Libanon og Syria kan Middle East Council of Churches (MECC) spille en viktig rolle og MKR må utbygge kontakten med MECC. Hvordan dette skal skje må avklares og avtales med Kirkens Nødhjelp.

Et mer aktivt samarbeid må initieres mellom internasjonale økumeniske organer og de orientalske kirkene. Kirkesamarbeidet mellom de orientalske kirkene er nå inne i en svært positiv utvikling, der tidligere fordømmelser knyttet til ulike

oppfatninger om Kristi to naturer, ikke lenger er gyldige. Dette gir et godt klima for økt samarbeid.

MECC er en enestående ressurs når det gjelder kunnskaper om kristendommens historie i regionen og til å forstå deres situasjon i dag. MKR vil derfor søke støtte til tiltak i MECC regi som handler om dette og selv bidra til at slik kunnskap spres i Norge.

Det bør arbeides for at norsk teologisk miljø kommer i nærkontakt med oriental-ortodoks teologi slik denne idag utfoldes i de "gamle" kirkene i Midt-Østen. Teologiske institusjoner som NLA,TF og MF må utfordres til å legge tilrette program for utveksling av ungdom og teologistudenter og lærere

Noen av kirkene er også interessert i å formidle sin historie og tilby pakker for turistreisende. Den gresk-ortodokse kirken i både Konstantinopel og i Damaskus kan legge til rette for besøk, og også den syrisk-ortodokse og armenske kirke har enormt rike kulturskatter som fortsatt opprettholdes av kristne i dag.

I samband med 2000års-feiringen for Kristi fødsel bør de kristnes situasjon i hele regionen, og ikke bare i Israel og de palestinske områdene løftes fram.

2.2 Religionsdialog

Et land som Libanon har bred erfaring med religionsdialog . Den nasjonale kristen-muslimske dialogkomiteen i Libanon og kontaktgruppen mellom MKR og Islamsk Råd ville f.eks utvilsomt hatt utbytte av å møtes.

Fordi relasjonene til våre muslimske naboer er så forskjellige i våre to land, har det utviklet seg svært ulike praksiser hos de ulike kirkene.

Et problem i Libanon, Syria og Tyrkia er at de offentlige kontorene som skal ta seg av religiøse spørsmål i all hovedsak har kompetanse på islam. Andre religioner kan i mindre grad gjøre seg nytte av disse kontorene, og det er en alminnelig oppfatning at disse kontorene ikke tjener interessene til f.eks de kristne fellesskapene. Dette bidrar ytterligere til å isolere de kristne.

Innenfor arbeidet med oppfølgingen av "Oslo-konferansen om religionsfrihet" bør Mellomkirkelig råd skaffe seg en oversikt over omfanget av formell diskriminering av kristne i lovverk og i praksis i landene i Midt-Østen.

2.3 Overgrep og press mot kristne

Noe eget menneskerettighetsarbeid drives ikke organisert av kirkene i Tyrkia, Syria og Libanon. Mye av den samfunnsmessige aktiviteten handler om å holde

stillingen som kirke. Imidlertid kan mye av det arbeidet som gjøres klart forstås som menneskerettighetsarbeid i vid forstand. Det vil derfor være viktig både å søke andre kanaler for menneskerettighetsengasjement enn det kirkelige og se at støtte til mer tradisjonelt kirkelig arbeid indirekte har en menneskerettighetskomponent som ikke må undervurderes.

Det norske menneskerettighetsfondet har lenge ønsket å bidra til styrking av organisasjoner i hele regionen. Mange organisasjoner i regionen sliter med betydelige restriksjoner på virksomheten. I Tyrkia er det blant annet forbudt å støtte organisasjoner, men ikke stiftelser og kirker økonomisk.

Mellomkirkelig Råd må derfor arbeide for at de kristnes situasjon i Midt-Østen må gis økt oppmerksomhet innenfor Menneskerettighetsfondets arbeid.

Geografisk fokus 3 : Egypt

Der den koptiske kirken er en majoritetskirke i land som Etiopia og Eritrea er norske misjonsorganisasjoner tilstede med en bred aktivitet . I Egypt derimot er de koptiske kristne mindre synlige i samfunnslivet ,trass i at det er grunn til å tro at omtrent 10 prosent av befolkningen er kristne.

3.1 Økumenisk samarbeid

Den kontakten som er etablert mellom Den norske kirke og Den koptiske kirke gjennom engasjementet til Tunsberg bispedømme , er oppmuntrende og forbilledlig.

Mellomkirkelig Råd har merket seg ideen om å etablere et permanent norsk kirkelig nærvær i Egypt i samarbeid med Den koptiske kirken . Modellen kan være liknende den som Svenske Kyrkan har valgt.

Forutsetningen må være at dette tjener den koptiske kirkes framtid i landet.

Økumenisk Utvalg for Tunsberg bispedømme og bispedømmerådet bør oppfordres til å utvikle dette samarbeidet videre. Særlig bør kontakten med Shoubra el-Chema-bispedømmet og Luxor-bispedømmet følges opp på ulik måte, og MKR har særlige forventninger knyttet til ungdomsarbeidet.

MKR bør følge denne utviklingen, og gi støtte der dette er nødvendig..

Den koptiske kirken er til tross for sine 6-7 millioner medlemmer relativt usynlig i det egyptiske samfunnet. Kirken må ta stilling til hvordan en eventuell økt synliggjøring skal foregå. Frykten for negative konsekvenser ved for sterk eksponering er til stede hos mange av kirkene i Midt-Østen.

3.2 Religionsdialog

Det er dokumentert voldelige overgrep mot kristne i landet, både koptiske og protestantiske. Angrepene kommer særlig fra militante islamister, men det er også rapportert om at militære avdelinger har stått bak vandalisering av kirkelige bygg. Hovedproblemet ligger i begrensningene på utbedringer og renovasjoner som kristne tillates å gjøre på kirkebyggene sine. Det er bare etter tillatelse fra presidenten at slike utbedringer kan finne sted.

MKR vil arbeide for at den diskriminerende praksisen overfor de kristne i Egypt må opphøre.